

**RASKAAN KALUSTON
LIIKENNEOPETTAJAN
AMMATILLISTEN VALMIUKSIEN
KEHITTÄMINEN**

Matti Aitola

**Kehittämishankeraportti
Kesäkuu 2008**

**JYVÄSKYLÄN
AMMATIKORKEAKOULU**
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) AITOLA, Matti	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 17	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus Salainen _____ saakka	
Työn nimi Raskaan kaluston liikenneopettajan ammatillisten valmiuksien kehittäminen		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajankoulutus		
Työn ohjaaja(t) KOLU, Mari		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä Tämän kehittämishankkeen tavoite oli selvittää mitä kelpoisuusvaatimuksia 16.3.2007/273 voimaan astunut ammattipätevyyslaki asettaa opetushenkilöstölle. Kehittämishankkeessa selvitän ja arvioin omia henkilökohtaisia ammatillisia kehittämistarpeita liikenneopettajana. Kehittämishankkeessa selvitän, minkälaista ammattiosaamista liikenneopettajalta edellytetään Kehittämishankkeessa selvitetään koulutuskeskusten opetushenkilöstön kelpoisuusvaatimuksia. Kehittämishankeen tuloksena valmistui henkilökohtainen kehittämissuunnitelma.		
Avainsanat (asiasanat) Liikenneopettaja, kuljettajakoulutus, ammattipätevyys		
Muut tiedot		

Author(s) AITOLA, Matti	Type of Publication Development project report	
	Pages 17	Language Finnish
	Confidential Until ☐	
Title Heavy fixtures traffic teacher, developing of the occupational readiness		
Degree Programme Teacher Education College		
Tutor(s) KOLU, Mari		
Assigned by		
Abstract <p>Target of this developing design was clarify what eligibility demands 16. 3.2007 / 273 power stepped professional competence law sets to teaching staff.</p> <p>In developing design I will resolve and I will assess own personal occupational developing needs as traffic teacher.</p> <p>In developing design I will resolve what sort of professional skill from traffic teacher is required.</p> <p>In developing design is clarified training centre teaching staff eligibility demands.</p> <p>As the result of the developing design was completed personal developing plan.</p>		
Keywords Traffic teacher, driver education, professional competence		
Miscellaneous		

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO.....	5
2 LIIKENNEOPETTAJAN ASiantuntijuus.....	6
2.1 Liikenneopettajan osaamisalueet.....	6
2.2 Liikenneopettajan asiantuntijuus.....	7
3 OPETUSHENKILÖSTÖN KELPOISUUSVAATIMUKSET	
PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYSKOULUTUKSESSA.....	8
3.1 Opetushenkilöstö.....	8
3.2 Opetuksesta vastaava johtaja.....	9
3.3 Ajo-opettaja.....	9
3.4 Opettaja.....	9
3.5 Opetushenkilöstön kelpoisuusvaatimusten siirtymäsäännökset.....	9
4 OPETUSHENKILÖSTÖN KELPOISUUSVAATIMUSTEN ARVIOINTIA.....	10
4.1 Didaktiset ja pedagogiset tiedot.....	10
4.2 Ammattipätevyys, ajokokemus ammattitutkinto/ logistiikan perustutkinto.....	11
5 JATKOKOULUTUSMAHDOLLISUUDET.....	13
5.1 Ammattikorkeakoulu ja yliopisto-opinnot.....	13
5.2 Ammattitutkintojen suorittaminen.....	13
5.3 Muut opinnot ja ajokokemuksen hankinta.....	14
6 HENKILÖKOHTAINEN KEHITTÄMISSUUNNITELMA.....	14
7 POHDINTA.....	15
LÄHTEET.....	17

1 JOHDANTO

Olen toiminut kuljetusalan tehtävissä puolustusvoimien palveluksessa vuodesta 1988 lähtien. Tehtävissäni olen toiminut varusmiesten ja henkilökunnan kuljettajakursseilla kouluttajana ja johtajana sekä vastannut Lentosotakoulun kuljetuskeskuksen päällikkönä (1999–2004) joukko-osaston maakuljetusten suunnittelusta sekä johtamisesta. Puolustusvoimien liikenneopettajakoulutuksen olen suorittanut 1994 jonka jälkeen olen toiminut eri joukko-osastojen sotilaskuljettajakursseilla osa-aikaisena sekä päätoimisena liikenneopettajana. Liikenne- ja viestintäministeriön hyväksymän liikenneopettajakoulutuksen sekä tutkinnon suoritin Hämeen ammattikorkeakoulun (HAMK) yhteydessä toimivan ammatillisen opettajakorkeakoulun Liikenneopetuskeskuksessa vuosina 1998–1999.

Puolustusvoimien ja Liikenneopetuskeskuksen liikenneopettajakoulutus ei ole nykyisellään rinnastettavissa toisiinsa. Ajo-opetusta antavalla opettajalla tulee olla liikenneministeriön määräysten mukainen liikenneopettajatutkinto suoritettuna ja oman asuinpaikan poliisin myöntämä liikenneopettajalupa. Puolustusvoimien liikenneopettajakoulutuksen suorittanut henkilö voi kuitenkin toimia autokoululuvan omaavassa autokoulussa muuna opettajana, mikäli autokoulua valvova tutkinnon vastaanottaja on ajoneuvohallintokeskuksen antamien ohjeiden mukaisesti hyväksynyt henkilön opetusalan koulutuksen ja kokemuksen. Liikenneministeriön tutkinnon suorittaneena sekä liikenneopettajaluvan omaavana minulla on lain edellyttämät edellytykset nykyisten määräysten mukaan toimia autokouluissa ajo- ja teoriaopettajana A-, B- ja C-ajokorttiluokissa. Lisäksi ajo-oikeuteni ja kokemukseni perusteella minulla on oikeus toimia myös CE- ja DE-luokan ajo-opettajana.

Kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä on annettu laki (L16.3.2007/273). Sen mukaan uusille linja-auton kuljettajille (henkilöliikenteen kuljettajilla) on oltava suoritettuna direktiivin edellyttämä perustason ammattipätevyyskoulutus 10.9.2008 alkaen ja kuorma-auton kuljettajilla (tavaraliikenteen kuljettajilla) 10.9.2009.

Perustason ammattipätevyyskoulutusta antavaksi koulutuskeskukseksi (L16.3.2007/273) 10 § voidaan hyväksyä koulutuksen järjestäjä, jolla on opetusministeriön ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (630/1998) 8 §:n tai ammatillisen aikuiskoulutuksen annetun lain (631/1998) 4 §:n nojalla myöntämä ammatillisen koulutuksen järjestämiseen taikka lääninhallituksen myöntämä

autokoululupa kuorma- tai linja-auton tai niiden ajoneuvoyhdistelmien ajo-oikeuden saamiseksi annettavaan kuljettajaopetukseen. Perustason ammattipätevyyskoulutukseen hyväksytty koulutuskeskus saa antaa myös (L16.3.2007/273) 7 §:n mukaista jatkokoulutusta, jos Ajoneuvohallintokeskus on hyväksynyt jatkokoulutuksessa käytettävän koulutusohjelman. Valtioneuvoston asetuksessa (A31.5.2007/640) säädetään tarkemmin kuorma- ja linja-autonkuljettajien perustason ammattipätevyyden vaatimuksista.

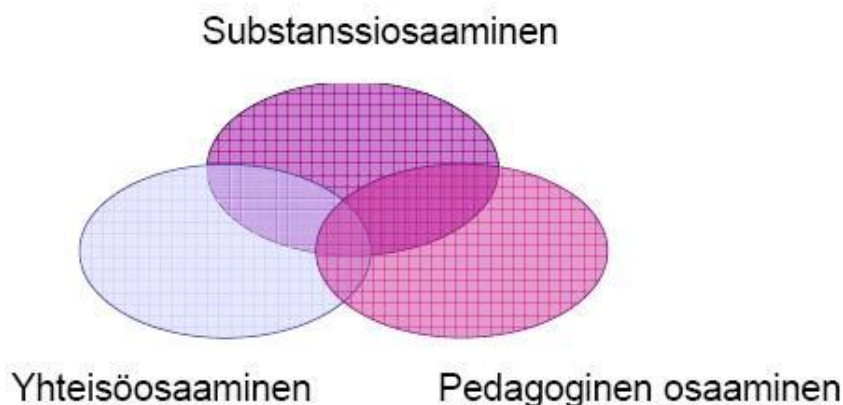
Perustason ammattipätevyyskoulutusta voidaan antaa myös puolustusvoimien kuljettajaopetuksessa, jos koulutuksen järjestäjä on hyväksytty lain mukaiseksi koulutuskeskukseksi. Ilmavoimissa lain edellyttämää koulutusta annetaan vuoden 2008 alusta lähtien Ilmasotakoulussa Tikkakoskella. Kehittämishankkeen tavoitteenani oli selvittää omat henkilökohtaiset valmiudet työskennellä ajo-opettajana puolustusvoimien ja muiden hyväksytyjen perustason ammattipätevyyskoulutusta antavien koulutuskeskusten palveluksessa.

2 LIIKENNEOPETTAJAN ASIAANTUNTIJUUS

2.1 Liikenneopettajan osaamisalueet

Liikenneopettajien koulutusohjelmassa asiantuntijuus määritellään kolmeen eri osaamisalueeseen:

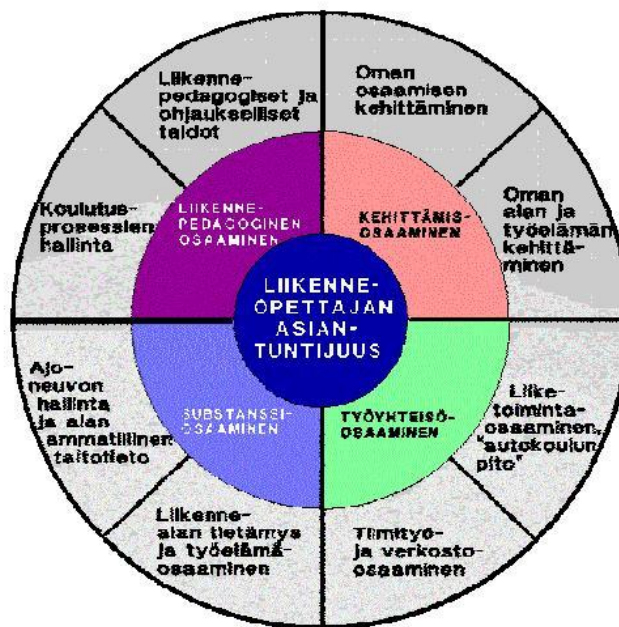
- Substanssiosaaminen, joka muodostuu työssä tarvittavasta ammatillisesta taitotiedosta
- Pedagoginen osaaminen, joka liittyy kasvattajan ja oppimisen ohjaajan rooliin
- Yhteisöosaaminen, joka sisältää yhteistoimintaosaamisen työyhteisössä ja eri sidosryhmien kanssa sekä yrittämiseen, markkinointiin ja asiakaspalveluun liittyvään osaamiseen.

KUVIO 1. Liikenneopettajan osaamisalueet (Liikenneopetuskeskus, HAMK 2007)

2.2 Liikenneopettajan asiantuntijuus

Liikenneopettajan asiantuntijuus koostuu eri osa-alueista, jotka ovat vahvasti sidoksissa toisiinsa (kuvio 2). Henkilökohtaisen asiantuntijuuden jatkuva pohdinta luo mahdollisuudet oman ammattitaidon kehittämiseksi asetettujen edellytysten mukaisesti. Lait ja asetukset asettavat perusvaatimukset ammatissa toimiville opetushenkilöstölle. Ammatillisen opetushenkilöstön kelpoisuusvaatimusten tuntemus ja perehtyneisyys liikenneopettajan asiantuntijuuden eri osa-alueiden vaatimukseen mahdollistaa oman ammattitaidon mittaamisen sekä henkilökohtaisen kehittämissuunnitelman laatimisen.

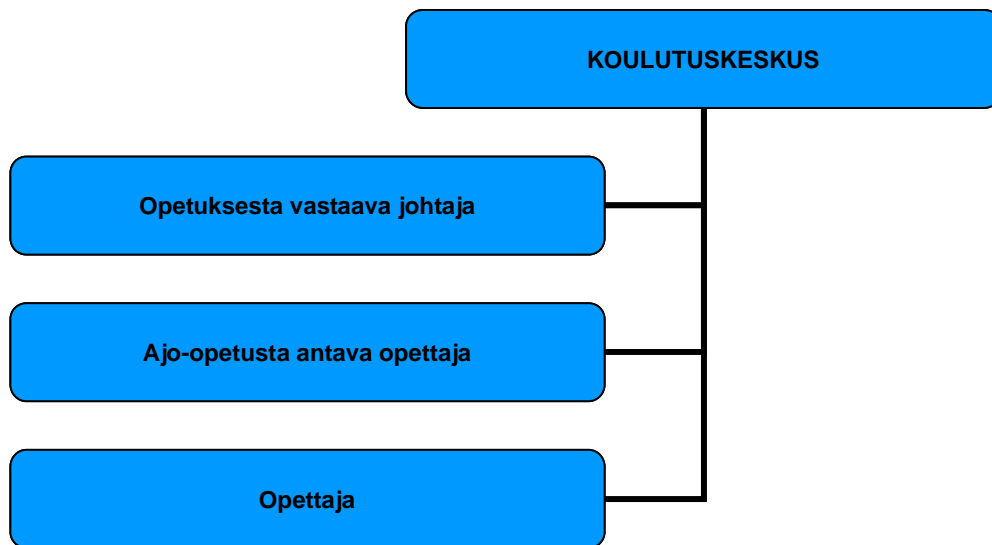
KUVIO 2. Liikenneopettajan asiantuntijuus ja sen arviointi (Helakorpi S, HAMK 2005)

Henkilökohtaisen arvion osaamisestaan ja kehittämistarpeistaan voi todentaa suuntaa antavasti liikenneopettajan osaamisen arviointimittaria hyväksi käyttäen <http://openetti.aokk.fi/seppoh/osaamismittarit/index.htm>. (Helakorpi S)

3 OPETUSHENKILÖSTÖN KELPOISUUSVAATIMUKSET PERUSTASON AMMATTIPÄTEVYYSKOULUTUKSESSA

3.1 Opetushenkilöstö

Koulutuskeskuksessa on oltava toiminnan laajuuteen nähden riittävä opetushenkilöstö. Valtioneuvoston asetuksessa (A31.5.2007/640) 15 §:ssä on määritelty koulutuskeskusten opetushenkilöstön kelpoisuusvaatimukset kuorma- ja linja-autonkuljettajien perustason ammattipätevyyskoulutuksessa.

3.2 Opetuksesta vastaava johtaja

Opetuksesta vastaava johtajan tehtävänä on ohjata, valvoa ja kehittää koulutusta. Opetuksesta vastaavalla johtajalla tulee perustason ammattipätevyyskoulutuksessa olla kelpoisuus opetuksessa käytettävien ajoneuvojen luokkaa vastaavan ajo-opetuksen ajo-oikeuden saamiseksi sekä kuljettajana tai ajo-opetuksessa saatua alan kokemusta. Lisäksi vastaavan johtajan tulee täyttää ajo-opetusta antavan opettajan kelpoisuusvaatimukset (A31.5.2007/640).

Jatkokoulutuksessa opetuksesta vastaavalla johtajalla on oltava opettajan pätevyys ja tehtävän edellyttämät tiedot, ammattitaito sekä perehtyneisyys alaan (A31.5.2007/640) 15 §:n mukaisesti.

3.3 Ajo-opettaja

Ajo-opetusta antavalla opettajalla on oltava poliisin myöntämä liikenneopettajalupa. Puolustusvoimien antamassa koulutuksessa hyväksytään myös puolustusvoimien liikenneopettajakelpoisuus ja – lupa. Liikenneopettajaluvan lisäksi opettajalla tulee olla kuorma- tai linja-autonkuljettajan ammattipätevyys ja vähintään yhden vuoden kokemus C-, CE- tai D-luokan päätoimisena kuljettajana. Vaihtoehtoisesti ajokokemusvaatimus voidaan korvata linja-autonkuljettajan, yhdistelmäautonkuljettajan tai puutavara autokuljetuksen ammattitutkinnon tai logistiikan perustutkinnon suorittamalla (A31.5.2007/640).

3.4 Opettaja

Opettajalla on oltava opetustehtävän edellyttämät didaktiset ja pedagogiset tiedot sekä riittävä alan tuntemus (L16.3.2007/273) sekä opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen (986/1998) 22 §:ssä säädetyt opettajan pedagogiset opinnot tai muu riittävä pedagoginen pätevyys.

Jatkokoulutukseen voidaan hyväksyä myös muu annettavaan koulutukseen soveltuva pedagoginen pätevyys, kuten työpaikkaohjaajan koulutus (A31.5.2007/640).

Edellä mainittu riittävä alan tuntemus on opettajalla, jolla on opetustehtävän edellyttämät tiedot ja ammattitaito sekä perehtyneisyys kuljetusalan säädöksiin, määräyksiin ja käytäntöihin (A31.5.2007/640).

3.5 Opetushenkilöstön kelpoisuusvaatimusten siirtymäsäännökset

Opetusministeriön hyväksymässä perustason ammattipätevyyskoulutusta antavassa koulutuskeskuksessa voi toimia aikaisemman kokemuksen perusteella opettajana, vastaavana johtajana sekä ajo-opettajana henkilö joka on toiminut CE- tai D-luokan ajo-oikeutta antavassa ammatillisessa oppilaitoksessa tai autokoulussa vähintään yhden vuoden tai C-luokan ammatillisessa oppilaitoksessa vähintään yhden vuoden tai autokoulussa vähintään kahden vuoden ajan.

Puolustusvoimien perustason ammattipätevyyskoulutusta antavassa koulutuskeskuksessa voi toimia ajo-opetuksessa edellä mainitun kokemuksen omaava liikenneopettaja ja henkilö joka on toiminut puolustusvoimien raskaan kaluston ajokorttia varten annettavassa koulutuksessa vähintään yhden vuoden ajan.

Opettajan kelpoisuudesta edellä esitetyt siirtymäsäännökset koskevat myös opetuksesta vastaavana johtajana toimimista. Opettajalta tai vastaavalta johtajalta ei vaadita perustason ammattipätevyiden suorittamista erikseen, mutta kelpoisuutensa voimassa pitämiseksi on suoritettava kuorma- tai linja-autonkuljettajille tarkoitettu jatkokoulutus, siten kuin siitä ammattipätevyyslaissa (L16.3.2007/273 7§:n) säädetään. Siirtymäsäännösten mukainen kokemus on oltava hankittu ennen asetuksen (A31.5.2007/640) voimaantuloa.

4 OPETUSHENKILÖSTÖN KELPOISUUSVAATIMUSTEN ARVIOINTIA

4.1 Didaktiset ja pedagogiset tiedot

Opettajan didaktiset ja pedagogiset tiedot katsotaan riittäväksi, mikäli hänellä on poliisiviranomaisen myöntämä liikenneopettajalupa (L10.7.1998/535) 45 §. Lisäksi opettajalta edellytetään opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimusten (A986/1998) 22 §:n säädettyt pedagogiset opinnot tai muu koulutus. Jatkokoulutuksessa voidaan hyväksyä muu pedagoginen pätevyys kuten työpaikkaohjaajan koulutus.

Liikenne- ja viestintäministeriön mietinnössä Liikenneopettajakoulutuksen kehittäminen (2/2007, 17, 23) todetaan, että ammatillista kuljettajakoulutusta antavien noin 40 oppilaitoksen 330 opettajasta ainoastaan 10 % täyttää kaikki kelpoisuusvaatimukset. Ajo-oikeuden ja ajokokemus vaatimusten lisäksi edellytyksenä on opettajakelpoisuus sekä insinöörikoulutus (amk).

Asetuksessa opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (A986/1998) 13 §:ssä tarkennetaan tehtävän edellyttämiä vaatimuksia. Sen mukaan erityisestä syystä ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmentavaa koulutusta sekä muuta ammatillista lisäkoulutusta on kelpoinen antamaan henkilö joka on suorittanut alan erikoisammattitutkinnon tai, jolla muutoin on koulutuksen tai työkokemuksen avulla hankittu korkea ammattitaito. Lisäksi todetaan, että

opintojen opetusta on oikeutettu antamaan henkilö joka ei ole suorittanut asetuksessa esitettyjä vähintään 60 opintopisteen tai 35 opintoviikon laajuisia opettajaopettajan pedagogisia opintoja, mutta suorittaa ne kolmen vuoden kuluessa palvelusuhteen alkamisesta lukien. Mikäli henkilö ei ole suorittanut edellä mainittua ylempää korkeakoulututkintoa tai soveltuvaa ammattikorkeakoulututkintoa voi hän toimia opetustehtävissä suorittamalla koulutuksen järjestäjän päättämää opetustehtävää vastaavan alan korkeimman tutkinnon.

Poliisiin myöntämän liikenneopettajaluvan haltijana ja opetustoimen asetuksessa (A986/1998) säädetyt opinnot suoritettuani (2008) täytän asetetut kriteerit didaktisten ja pedagogisten taitojen osalta.

4.2 Ammattipätevyys, ajo-kokemus ja ammattitutkinto/ logistiikan perustutkinto

Ammattipätevyyskoulutus, ammattitutkinto ja ajokokemusvaatimuksia ei kohdan 3.5 mukaisesti sovelleta siirtymäsäännöksen mukaisen kokemuksen omaavaan opetushenkilöstöön. Ammattikelpoisuutensa voimassa pitämiseksi on perustason ammattipätevyyskoulutuksesta vapautetun opetushenkilöstön suoritettava 35 tunnin mittainen jatkokoulutus 10.9.2014 mennessä (linja-auton ajo-oikeuden omaavilla määräaika on 10.9.2013). Kuorma- ja linja-autonkuljettajien jatkokoulutus on mahdollista suorittaa hyväksytyissä koulutuskeskuksissa, muissa yrityksissä, säätiöissä tai yhteisöissä. Koulutus toteutetaan Ajoneuvohallintokeskuksen (AKE) hyväksymän koulutusohjelman mukaisesti.

Siirtymäsäännösten ulkopuolelle jääviltä perustason ammattipätevyyskoulutuksessa toimivilta ajo-opettajilta ja opetustoiminnasta vastaavilta johtajilta edellytetään voimassa olevaa kuorma- tai linja-autonkuljettajan ammattipätevyyttä (A 31.5.2007/640) 15 §:n mukaisesti. Koulutuksen kesto on 280 tuntia, joka voidaan suorittaa myös tietyissä tapauksissa nopeutetusti, jolloin tuntimäärä on 140.

Voimassa olevan ammattipätevyyden lisäksi vaaditaan vaihtoehtoisesti riittävä ajokokemus tai ammattitutkinnon tai logistiikan perustutkinnon suorittamista. Ajokokemus vaatimuksen mukaan henkilön on ollut toimittava kuorma-auton, ajoneuvoyhdistelmän tai linja-auton päätoimisena kuljettajana yhden vuoden ajan. Päätöksen opetushenkilöstön kelpoisuudesta tekee autokoulua valvova tutkinnon vastaanottaja ajokorttiasetuksen (A7.9.1990/845) 40 §:n mukaisesti ennen opetustoimintaan ryhtymistä.

Mikäli ajokokemusvaatimukset eivät täyty edellytyksenä on tällöin linja-autonkuljettajan, yhdistelmäajoneuvonkuljettajan tai puutavaran autokuljetusten ammattitutkinnon suorittaminen tai kuljetuspalveluiden koulutusohjelmassa/ osaamisalalla suoritettua logistiikan perustutkinto. (A31.5.2007/640) 15 §.

Henkilökohtainen opettajakelpoisuuteni arvioitiin alueen kuljettajatutkintojen vastaanottajan ja Ajoneuvohallintokeskuksen edustajien toimesta helmikuussa 2007.

Opettajakelpoisuuttani arvioitaessa ongelmaksi muodostui ajokokemusvaatimuksen täytyminen edellytysten mukaisesti sekä alan ammattitutkinnon puuttuminen. Puolustusvoimien sekä muiden yritysten palveluksessa vuodesta 1988 alkaen hankkimaani raskaan kaluston ajokokemusta ei pidetty päätoimisena ja tästä syystä johtuen opettajakelpoisuuteni ensi vaiheessa hylättiin.

Edellä mainitun ajokokemuksen arvioinnin perusteella kuljettajatutkintojen vastaanottaja asetti ehdottomaksi vaatimukseksi toimia opetustehtävissä yhdistelmäajoneuvon ammattitutkinnon suorittamisen.

Annettujen lausuntojen perusteella selvitin tarkemmin omaa ajokokemustani ja perehdyin autokoulun opettajakelpoisuudesta annettuihin määräyksiin. Omalta kohdin opettajakelpoisuuteni ratkaisi tieliikennelain ajokorttiasetus A14.6.1996/433, jonka mukaan ajokokemusvaatimusta ei sovelleta henkilöön joka on toiminut ennen asetuksen voimaantuloa kahden vuoden aikana CE- tai D-luokan kuljettajakoulutuksessa. Toimitin tarvittavat lisäselvitykset uudelleen hyväksyttäväksi ja niiden perusteella opettajakelpoisuus myönnettiin myös CE- ja D-luokan kuljettajaopetukseen liittyen.

5 JATKOKOULUTUS MAHDOLLISUUDET

5.1 Ammattikorkeakoulu ja yliopisto-opinnot

Asetuksessa opetustoimen henkilöstön kelpoisuudesta (986/1998) 5 §:n mukaan ammatillisten opintojen opetusta on kelpoinen antamaan henkilö jolla on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto tai sen puuttuessa soveltuva ammattikorkeakoulututkinto. Ammattikorkeakoulututkintojen laajuus on 210–270 opintopistettä ja opintojen kesto aika 3-4 vuotta. Ammattikorkeakoulututkinnon jälkeen voi hakeutua jatkokoulutukseen ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin tai yliopistoihin. Yliopistossa suoritetaan ensin alempi korkeakoulututkinto (kandidaatti 180 op) ja sen jälkeen ylempi korkeakoulututkinto (maisteri 120 op). Ylempi korkeakoulututkinto on mahdollista suorittaa viidessä vuodessa

Kuljetusalalle soveltuvana tutkintona voi suorittaa Amk-insinöörin tutkinnon logistiikan koulutusohjelmassa (240 op). Koulutuksen voi suorittaa esim. Jyväskylän ammattikorkeakoulussa, jossa opiskelu tapahtuu työn ohessa monimuoto-opiskeluna sisältäen lähiopetusta sekä itsenäistä työskentelyä. Lähiopetusta järjestetään pääosin viikko kuukaudessa ammattikorkeakoulun lukukausien aikana

5.2 Ammattitutkintojen suorittaminen

Linja-auton, yhdistelmäajoneuvon- sekä puutavaran autokuljetusten ammattitutkintojen perusteet on esitetty opetushallituksen internet sivustoilla kohdassa näyttötutkintojen perusteet. Näyttötutkinnot ovat ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia. Koulutuksessa ja työelämässä hankittua osaamista käsitellään yhtenä kokonaisuutena, siten että osaaminen voidaan hyödyntää tutkinnoissa vaaditun ammattitaidon näyttötutkintosuorituksissa. Oman aikaisemman työkokemukseni perusteella kysymykseen tulee lähinnä yhdistelmäajoneuvonkuljettajan ammattitutkinnon suorittaminen. Tutkinto koostuu kolmesta pakollisesta osasta ja neljästä valinnaisesta osasta, joista on suoritettava vähintään kaksi osaa.

Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan ammattitutkinnon pakolliset osat:

- ajoneuvotekniikka
- yhteistyö ja asiakaspalvelu
- turvallisuus

Valinnaiset osat:

- kappaletavarakuljetukset
- massatavara- ja erikoiskuljetukset
- säiliökuljetukset
- puutavaran kaukokuljetukset

Edellisten osien lisäksi tai erillisenä osatutkintona voi suorittaa vapaavalintaisesti yrittäjyysosan.

5.3 Muut opinnot ja ajokokemuksen hankkiminen

Meneillään olevien opettajaopintojeni lisäksi aloitin huhtikuussa 2008 näyttötutkintomestarikoulutuksen (25 ov) Hämeen ammattikorkeakoulussa. Näyttötutkintomestarikoulutuksen ohella suoritan myös Tiehallinnon hyväksymän tieturva 1 kouluttajakoulutuksen. Ajokokemusta raskaalla kalustolla kertyy tilapäisissä kuljettajatehtävissä eri yritysten palveluksessa, mikäli muut aikataulut antavat siihen mahdollisuuden.

6 HENKILÖKOHTAINEN KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Puolustusvoimat ryhtyy kouluttamaan Pääesikunnan päätöksen mukaisesti sotilaskuljettajille kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä säädetyn lain mukaista ammattipätevyyskoulutusta 280 h/henkilö. Pääesikunnan päätöksen perusteella Ilmavoimien esikunta on antanut myös ohjeen alaisilleen joukko-osastoille, jonka mukaan ilmavoimien autokoulussa kouluttajina toimivien liikenneopettajien on täydennettävä koulutustaan ja suoritettava yhdistelmäajoneuvonkuljettajan ammattitutkinto. Oma joukko-osastoni (Lentosotakoulu) on aloittanut ammattitutkinnon suorittamisen osalta yhteistyön Jalasjärven Aikuiskoulutuskeskuksen (JAKK) kanssa. Toiminnan tarkoituksena on selvittää Lentosotakoulun liikenneopettajien osalta tarvittava lisäkoulutuksen määrän sekä laatia koulutuksen toteutussuunnitelma. Lisäksi jokaiselle

koulutukseen osallistuvalla laaditaan henkilökohtainen opetussuunnitelma. Osallistun myös itse koulutukseen ja suoritan ammattitutkinnon 2008 vuoden loppuun mennessä.

Ammattitutkinnon hyväksytyn suorittamisen jälkeen voin jatkaa edelleen liikenneopetustehtävissä puolustusvoimien palveluksessa. Ammatillisten opintojen opetuksen osalta kelpoisuusvaatimukset eivät edelleenkään kohdaltani täyty, mikäli koulutuksen järjestäjän vaatimuksena on ammattikorkeakoulututkinnon suorittaminen. Opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 986/1998 23 §:n mukaisesti voin kuitenkin toimia ammatillisissa oppilaitoksissa väliaikaisena opettajana enintään yhden vuoden. Väliaikaisen opettajan kelpoisuus täyttyy riittävän koulutuksen sekä tehtävän edellyttämän taidon perusteella.

Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan ammattitutkinnon ja näyttötutkintomestarikoulutuksen suorittuani, aion selvittää 2009 vuoden aikana mahdollisuuteni hankkia 986/1998 13 §:n edellyttämä koulutus myös päätoimiseksi opettajaksi.

7 POHDINTA

Kehittämishankkeen toteuttaminen osoittautui oletettua vaativammaksi projektiksi. Olin yhteydessä useampaan alan asiantuntijaan ja viranomaiseen, mutta silti selvää lausuntoa henkilökohtaisen ammatti- ja opetuskokemuksen riittävydestä oli vaikea hankkia.

Lyhimmillään tarvittavan opettajakelpoisuuden perustason ammattipätevyyskoulutuksen voi saavuttaa suorittamalla liikenneopettajatutkinnon ja esim. linja-autonkuljettajan ammattitutkinnon. Ammattitutkintokin on mahdollista korvata vuoden ajokokemuksella C-, CE tai D-luokkaan kuuluvan ajoneuvon päätoimisena kuljettajana

Mielenkiintoisin vaihtoehto ammatillisen opettajakelpoisuuden saavuttamiseksi olisi suorittaa amk-insinöörin tutkinto logistiikan koulutusohjelmassa (240 ov). Koulutusohjelman suorittaminen kehittäisi omaa ammattitaitoa ja osaamistani nähdäkseni parhaiten kuljetusalan eri tehtäviin. Opinnot edellyttäisivät kuitenkin kuukausittain noin viikon mittaista läsnäoloa järjestävässä oppilaitoksessa. Nykyiset tehtävät ilmavoimien palveluksessa eivät edellytä lisäkoulutuksen hankkimista ja koulutuksesta aiheutuvat kustannukset tulisivat pääosin näin ollen henkilökohtaisesti maksettavaksi.

Ammattitaitoisia raskaan kaluston liikenneopettajia tarvitaan myös jatkossa ammatillisissa oppilaitoksissa ja autokouluissa. Liikenne- ja viestintäministeriön mietinnön (2/2007) mukaan vain 10 % kuljettajakoulutusta antavista 330 opettajasta täyttää kaikki opetushenkilöstön kelpoisuusvaatimukset. Opettajakelpoisuuksia määriteltäessä tulisi nähdäkseni huomioida enemmän tehtävien ammattitaitoinen suorittaminen ja riittävä ammatillinen kokemus sekä koulutus. Henkilökohtaisten ammatillisten tavoitteiden osalta kuljetusalan opetustehtävät ovat itselleni jatkossakin ensisijainen vaihtoehto ja pyrin omaa ammattitaitoani määrätietoisesti kehittämään tälle alalle.

Ilmavoimat on antanut itselleni hyvät mahdollisuudet opintovapaan tuomin edellytyksin kehittää omaa ammattitaitoani ja työskennellä koulutustani vastaavissa tehtävissä. Työnantaja on myös hyväksynyt seuraavan kahden vuoden ajalta opintojen suorittamisen työtehtävien ohessa. Opintojen suorittaminen henkilökohtaisen kehittämissuunnitelman mukaisesti mahdollistaa jatkossa hakeutumisen ilmavoimissa vaativimpiin koulutusalan tehtäviin tai siirtymisen ammatillista kuljettajakoulutusta antavien oppilaitosten palvelukseen.

LÄHTEET

Opetusministeriö. Maantieliikenteen kuljettajien ammattipätevyysdirektiivin toimeenpano. Työryhmämuistioita ja selvityksiä 2005: 7

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2005/liitteet/opm_257_tr07.pdf?lang=fi

A 14.12.1998/986. Valtioneuvoston asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. Säädös valtion säädöstietopankki Finlexin sivustolla. <http://finlex.fi>, lainsäädäntö, ajantasainen lainsäädäntö

L 16.3.2007/273 Laki kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä. Säädös valtion säädöstietopankki Finlexin sivustolla. <http://finlex.fi>, lainsäädäntö, ajantasainen lainsäädäntö

HAMK. Liikenneopettajankoulutus 2007–2008. Koulutusohjelma.

http://portal.hamk.fi/portal/page/portal/AOKK_Dokumenttikirjasto/Opintoasiaa/Opsit_ ja_totsit/Liikenneopettajankoulutus.pdf

HAMK. 2/2005. Liikenneopettajan asiantuntijuus Ammatillisen opettajakorkeakoulun julkaisuja.

<http://ope.aokk.fi/~shelakorpi/liikenneopettaja/LIIKOPENKASVU.pdf>

A 31.5.2007/640 Valtioneuvoston asetus kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä. Säädös valtion säädöstietopankki Finlexin sivustolla. <http://finlex.fi>, lainsäädäntö, ajantasainen lainsäädäntö

Opetushallitus. 2/2004. Työpaikkaohjaajien koulutusohjelman perusteet. moniste <http://www.edu.fi/julkaisut/tpaikkaohj.pdf>

Liikenne- ja viestintäministeriö. 2/2007 31.12.2006. Liikenneopettajakoulutuksen kehittäminen. Työryhmän mietintö http://www.mintc.fi/oliver/upl556-Julkaisuja%202_2007.pdf

A 7.9.1990/845 Ajokorttiasetus <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1990/19900845> lainsäädäntö, ajantasainen lainsäädäntö

Opetushallitus. Näyttötutkintojen perusteet. <http://www.oph.fi/SubPage.asp?path=1,17627,1562>